

**Proje Adı: Development of Common Cultural Tourism Destination in the Strandzha
(Yıldız)-Sakar area based on archaeological and historical objects**

Sürdürülebilirlik Raporu

Giriş

Zengin tarihi, kültürel verileriyle insan hayatının izlerini taşıyan arkeolojik alanlar geçmişe ait bilgi kaynaklarıdır. Arkeolojik varlıkların korunması, şehir kültürünün korunması ve sürdürülebilir yerleşimlerin geliştirilmesi için oldukça önemlidir.

Dünyadaki arkeolojik alanlar, nüfus artışı, gelişme, kentleşme, kirlilik, turizm, vandalizm ve yağma gibi güçler tarafından tehdit edilmektedir. Site yönetimi planlaması sadece bu mirasın korunması için değil, aynı zamanda turizm ve sürdürülebilir kalkınma gibi konuların ele alınmasında kritik bir unsur olarak ortaya çıkmaktadır. (Teutonico ve Palumbo, 2002).

Arkeolojik alanların korunması ve yönetimi, modern arkeolojik araştırmaların çok önemli bir yönüdür. Çağdaş toplumlarda hiçbir alan projesi, arkeolojik kaynakların kullanımının dışında kalmaz ve fiziksel ve entelektüel erişim öncelikli meseledir. Mevcut ve gelecekteki kullanımlar arasındaki denge, genellikle politik, sosyal ve ekonomik faktörler ve “sürdürülebilirlik” kavramlarının tümünü kapsayan herhangi bir arkeolojik projenin etrafında karar vermenin hayati bir parçasıdır. Arkeolojik saha yönetiminin teori ve pratiği, koruma ve / veya görüntüleme için yer seçimi, katılımcı planlama, karar verme yetkisi, bir alanın yönetim ve koruma yaklaşımları, önleyici koruma, alanın korunmasına teknik yaklaşımlar, yorumlama stratejileri, sürdürülebilir turizm gibi konuları ve unsurları içermektedir.

Istranca Sıradağları, Çatalca bölgesinden başlayan, Karadeniz sahillerine paralel devam eden ve Rodop masifine bağlı Trakya'nın baskın fiziksel özelliğidir. Zirvesi, Mahya, 1031 metre yüksekliğe ulaşır. Güneybatı tarafında Istranca Dağı hafif eğimli yamaçlardan oluşur. Kuzeydoğu tarafında yükselti, Karadeniz'e yakın bir dizi dağ kolunu ve tepeyi yaymaktadır.

Tarihi binalar, arkeolojik alanlar ve terk edilmiş açık alanlar fiziksel bozulma veya yeniden gelişme riski altındadır ve bir topluluğun kimliğine ve toplumsal geleneklerine katkıda bulunan

EUROPEAN UNION

Interreg - IPA CBC
Bulgaria - Turkey

PARTNERSHIP

Yapıları yeniden canlandırmak için bir fırsat kaybını temsil eder.

Günümüzde, birçok turist bölgesi yoğun bir ziyaretçi akışına maruz kalmaktadır, bu da yoğun yönetim zorluklarına, ziyaretçi deneyimlerinin ve özellikle de yoğun dönemlerde genel saha koşullarının bozulmasına yol açabilir (<http://sdt.unwto.org>). Trakya bölgesi henüz yoğun bir turizm hareketine sahip bir bölge değildir. Bu nedenle turizm hareketlerinden dolayı bölgenin yıpranma payı çok yüksek değildir. Bu bölge için hem avantaj hem de dezavantajlara neden olur. Tüm turizm türleri, kitle turizmi ve özel ilgi alanları da dahil olmak üzere, sürdürülebilirlik çerçevesinde yer almalıdır. Arkeolojik miras, geçmişteki insan faaliyetlerinin ana belgesidir. Bu nedenle, arkeolog ve diğer bilim adamlarının, şimdiki ve gelecek nesillerin yararına çalışıp yorumlamaları zorunludur. Kültürel ve arkeolojik kaynaklar bütünlüğü ile korunmalı mevcut değerleri ile gelecek nesillere aktarılmalıdır. Turizm faaliyetlerinin artması bağlamında bu alanları yönetmek için büyük bir ihtiyaç ve önemli bir meydan okuma söz konusudur. Arkeolojik ve tarihi mirasın korunması, birçok disiplinin uzmanlarının etkili işbirliğine dayanmalıdır. Ayrıca hükümet yetkilileri, akademik araştırmalar, özel veya kamu girişimcileri ve halkla işbirliği yapmak da gereklidir. Tarihsel ve arkeolojik alanlar, turizm ve miras arasındaki ilişkiyi geliştirmek için sağlam ve sürdürülebilir politikalar geliştirme sürecinde önemli birer nokta olarak kabul edilebilir. Bilindiği gibi turizm yolları ve tematik yollar hem maddi mirasa (tarihi sömürge dönemi binalarındaki oteller) hem de maddi olmayan değerlere (popüler literatürdeki mitolojik karakterlere) dayanabilir.

Sürdürülebilirlik – Sürdürülebilir Turizm

Sürdürülebilirlik, “ortak bir ideal arayışı ile karakterize edilen sosyo-ekolojik bir süreç” olarak tanımlanabilir. Bir ideal, belirli bir zamanda ve alanda ulaşılamaz bir tanımdır. Ancak, ısrarla ve dinamik olarak yaklaşarak, süreç sürdürülebilir bir sistemle sonuçlanır. Sürdürülebilirlik kavramı, bir yerin çevresel, ekonomik, kültürel ve sosyal yönlerinin devamlılığı ile ilgilidir” (Parker, 2017: 77).

EUROPEAN UNION

PARTNERSHIP

Sürdürülebilirlik, turizmde özgünlük hissi için destek merkezidir. Gerçekler için ikame edildiğinde deneyimler geliştirilebilir ve aynı zamanda gerçek şeyleri takip eden ziyaretler için potansiyel olarak zarar verici isteklere de yol açabilir: onarım veya gençleştirme ile bozulmamış sağlam orijinal alanlar. Bir turistin özgünlük duygusu, dolaylı olarak sürdürülebilir turizm ile bağlantılıdır; varoluşsal maksimizasyon, tarihsel olarak, tekrarlanan ziyaretlerin olasılığını artıracakları "hissettiren" sitelerin özgünlüğüne bağlı olarak sınırlıdır.

Repiso'ya göre (2008) turizm giderek daha çok doğa ve kültürün korunması için pozitif bir güç olarak görülüyor; Katkıları, ev sahibi topluluğun yararlarını getirmeli ve üyelerine Miraslarına bakmak ve onları korumak için önemli kaynaklar ve teşvikler sağlamalıdır. Kültür ve turizm arasındaki stratejik ittifak, Sürdürülebilirlik kavramının bu iki alan arasında planlama ve yönetim anlamında bir bağlantı kavramı olarak kullanılmasını ifade eder. Bu genel kavram temelinde, bu rapor, Sürdürülebilir Turizm kavramını, miras varlıklarının sürdürülebilir bir şekilde kullanılmasına izin veren kavramsal ve operasyonel bir temel olarak kabul etmektedir. Dünya Turizm Örgütü (UNWTO, 2004), sürdürülebilir turizm gelişimi ve sosyal, ekonomik ve ekolojik açıdan sürdürülebilir yönetim uygulamaları için kılavuzlar belirlemiştir.

Sürdürülebilir Raporlama ve Öneriler

Ve ayrıca;

- Turizm acenteleri ve şirketler, uzun vadeli iş operasyonlarını sürdürmek için mirasın korunması konusunda farkındalık yaratabilirler.
- Seyahat acenteleri, özellikle ziyaretçiler tarafından zarar verici davranışları ele almak ve kontrol etmek için rehber eğitimi yoluyla ve ayrıca korumaya yönelik tanıtımlarla daha fazla ağırlık vermelidir. Ziyaretçileri bilgilendirebilmeleri için sorunların farkında olmaları gerekir.
- Yerel halkın yurt dışından gelen ziyaretçilerle daha iyi iletişim kurmasına yardımcı olacak dil eğitimi programları olabilir.
- Alanlarla ilgili belirli özelliklerin, tarihsel veya coğrafi olarak daha geniş bir bağlamda sunulması gerekir.

EUROPEAN UNION

- Mekanların ziyaretçilere sunulmasını iyileştirici fırsatlar için modern teknoloji sürekli olarak gözden geçirilmelidir.
- Geniş merdivenler ve patikalar boyunca yürüyüş ve doğa yürüyüşü, daha enerjik ziyaretçilere daha kolay bir şekilde sunulabilir. Yürüyüş programları geliştirmek, kalış süresini uzatabilir.
- Yürüyüş güzergahına işaretler yerleştirilebilir.
- İnternette, basılı ve elektronik medya, ziyaretçi merkezleri, rehberler, yorumlayıcı işaretler ve yollar gibi modern teknolojiyi kullanarak, seyahat öncesi, sırası ve sonrasında verilen bilgilerle miras değerlerini turistlere aktarmanın ve yorumlamanın birçok yolu vardır. İletişim ve yorumlama, farklı turizm pazarları ve gruplarının bilgi ve gereksinimlerine uygun ve eğitici bir şekilde miras değerlerini temsil etmelidir. Tercüme hizmetleri, turistleri miras değerleri hakkında eğitmek, yerel sakinler için iş fırsatları sağlamak (örneğin rehberler, hediyelik eşyalar) ve söz konusu alanlara zarar vermemek için ziyaretçilerin kontrolüne yardımcı olabilir.

Sürdürülebilir turizm gelişimi ekolojik olarak sürdürülebilir, ekonomik ve etik açıdan uygun bir şekilde uygulanabilir. Sürdürülebilir turizm gelişimi özellikle, çevreye duyarlı alanlarda birçok turizm destinasyonunu karakterize eden kırılğan çevre dengesine saygı duymaktadır ve uzun vadeli bir bakış açısı sunmaktadır.

Sürdürülebilir turizm ilkelerinin farklı beyanları aşağıdaki gibi özetlenebilir (UNESCO, 2013);

- **“Toplulukların refahının artırılması:** Sürdürülebilir turizm gelişimi, turizmin gerçekleştiği toplumların ekonomik, sosyal ve kültürel refahını destekler”.
- **“Doğal ve kültürel çevrenin korunmasını desteklemek:** Sürdürülebilir turizm, ekonomik kazanç elde etmek için doğal ve kültürel kaynakların kullanılmasına izin verirken aynı zamanda bu kaynakların bozulmadığını ya da yok edilmediğini garanti eder. Ek olarak, turizmin doğanın korunması ve kültürel değerlerin korunması ve geliştirilmesi ile ilgili olarak itici bir güç olması beklenmektedir.
- **“Ürün kalitesini ve turist memnuniyetini onaylamak:** Bir bölgenin sunduğu turizm ürünlerinin kalitesi, turizmin ekonomik başarısı için anahtar faktördür. Bu sadece ulaşım, konaklama ve yemek kalitesi gibi ölçütlerle değil, aynı zamanda misafirperverlik ya da deneyimlerin kalitesi gibi maddi olmayan ölçütlerle de karakterize edilmektedir”.

EUROPEAN UNION

- **“Uyarlanabilir yönetim ve izleme uygulaması:** Turizmin ekolojik, ekonomik ve sosyal açıdan sürdürülebilir bir şekilde geliştirilmesini sağlamak için, kaynakların sürdürülebilir kullanımının temel ilkelerini izleyerek yeterli yönetim ve izleme oluşturulmasını sağlar.

Ekonomik: Turizm, yoksulluğun azaltılmasında birincil araç olarak kabul edilmektedir. Ek olarak turizm, tüm ev sahibi toplulukların katmanları için doğrudan ve dolaylı ekonomik fırsatlar oluşturabilir.

Dolmen, Höyük gibi eski çağları temsil eden hediyelik eşyalar üretilip satışa sunulabilir.

Çevresel: söz konusu alanların uzun vadeli sürdürülebilirliğini teşvik eder.

Sürdürülebilir turizm stratejileri sayesinde bölgedeki tarihi kalıntıların ve megalitlerin korunması sağlanacaktır. Bölge halkı bu konudan haberdar olabilir.

Sosyal: Bölgeyi ziyaret edenler için küçük tiyatro performansları ile bölgenin tarihi çağlarının yeniden canlandırılması söz konusu olabilir (Örneğin, Efes'te bu tür performanslar düzenleniyor) Megalit kalıntı alanlarına yakın yerlerde (özellikle Aşağıpınar kazı alanında) kazı alanları geliştirilebilmekte, özellikle gençler ve çocuklar için turizm bilinci oluşturulmasına ve bölgede deneyimsel turizm geliştirilmesine katkı sağlanabilmektedir ve ayrıca gençler ve çocuklar kültürel anlamda da bu alanlardan faydalanabilmektedirler.

Kaynaklar:

- 1) Teutonico, J.M. and Palumbo, G. (2002). Management Planning for Archaeological Sites, Los Angeles: Getty Conservation Institute.
- 2) Parker, R. (2017). Essentials of Environmental Science, Second Edition, National Agriculture Institute, USA.
- 3) UNESCO (2013). Sustainable Tourism Development in UNESCO Designated Sites in South-Eastern Europe. Ecological Tourism in Europe.

**“Bu yayın Avrupa Birliđi'nin yardımı ile CBR5.5.1.22.166 No'lu Interreg-IPA CBC
Bulgaristan-Türkiye Programı aracılığıyla üretilmiştir.
Bu yayının içeriği, danışman firma ELELE GAYRİMENKUL GELİŞTİRME LTD.
Tarafından görevlendirilen Bahadır Sezer uzmanının sorumluluğundadır ve hiçbir
şekilde Avrupa Birliđi'nin görüşlerini yansıtmaz”**